



Alleen dwang zal Irak helpen om milieuvriendelijk te worden

[OneWorld.nl](https://www.oneworld.nl)

Klimaatverandering treft ook Iraaks Koerdistan, maar het land voelt er weinig voor om maatregelen te treffen. Afval stapelt zich op, de airconditioning draait op volle toeren en de straten worden dagelijks schoongespoten met tuinslangen. Milieulessen op school en voorlichting op tv zouden verplicht moeten worden, vindt correspondent Judit Neurink.

Opinie –

De foto's voor en na vertonen enorme verschillen. Voor: een Koerdisch bergmeer dat baadt in de zon, het water helderblauw, de oevers sappig groen. Na: datzelfde meer, vol plastic waterflesjes die de kleur van het water vertroebelen, de oevers bezaaid met afval. Vrienden postten de foto's op sociale media, met het uitdrukkelijke verzoek om locaties van ongerepte natuur niet meer met anderen te delen. Zo willen ze voorkomen dat die hetzelfde lot ondergaan.

Zwerfafval is overal

Het is heet in Iraaks Koerdistan, en bij temperaturen die oplopen tot vijftig graden zoeken mensen ter verkoeling graag het water. Helaas doen ze dat bijna allemaal met achterlating van hun afval. Het is een probleem dat in de bijna tien jaar die ik er woon maar niet wil veranderen. Zwerfafval is overal. Langs de wegen, omdat iedereen z'n auto-raam opent om waterflesjes en blikjes te lozen. Op plaatsen waar mannen 's avonds samen een whisky of een biertje drinken, of waar families in de weekends picknicken. De enige vooruitgang is dat er tegenwoordig af en toe opruimteams actief zijn die het afval in plastic zakken langs de weg zetten.

Discussies over de opwarming van de aarde zijn hier niet, laat staan dat er maatregelen komen

Het is confronterend om ergens te wonen waar alle lessen over zorg voor het milieu die er bij mij zijn ingestampt, dagelijks met voeten worden getreden. Buiten dat ze het gezeur vinden wanneer ik protesteer tegen de openraam-behandeling voor afval, ben ik ook vrijwel als enige zuinig met water. Al die jaren heb ik geen enkele verandering gezien in de ergerlijke gewoonte om de straat voor het huis met de tuinslang schoon te spuiten. De overheid zegt alleen voldoende water te kunnen leveren wanneer mensen daarmee ophouden, en als ze de vlotter in de watertanks op hun daken repareren zodat die niet meer eeuwig overlopen. Maar mensen halen er de schouders over op: er is toch water?

Ik heb er veel over geschreven en geprobeerd journalisten bewust te maken van het probleem. Maar ook dit jaar is de waterdruk weer verlaagd omdat er te weinig water beschikbaar is. En dat terwijl de zomers steeds heter worden. De opwarming van de aarde treft ook Koerdistan, maar discussies daarover zijn er niet, laat staan dat er maatregelen komen.

Vervuilende generatoren

Zuinig zijn met stroom is nog zo'n kwestie. Het land draait op een combinatie van overheids- en generatorstroom. Bij het eerste zet

iedereen alle airconditioners zo koud mogelijk, waardoor er altijd meer vraag is dan aanbod en de belofte dat de leveringsuren worden uitgebreid nooit ingelost kan worden. Omdat generatorstroom veel duurder is en minder ampères biedt, gaan mensen daar wel iets zuiniger mee om. Maar dat die buurtgeneratoren aanzienlijk vervuilender zijn dan de stroomcentrales (die soms zelfs op lokaal gas draaien): daar wordt alweer niet over gediscussieerd.



Het verbaast me al jaren dat een land met zoveel gegarandeerde uren zon die vieze generatoren niet inwisselt voor een park zonnecollectoren, misschien in combinatie met windmolens op berghellingen. Maar zelfs nu de prijs van zonnepanelen terugloopt, heeft niemand het erover. Hooguit hoor je gemopper dat het stoffige klimaat ongeschikt zou zijn voor de panelen.

Luchtvervuiling

Koerdistan zit sinds de oorlog tegen IS en de val van de olieprijs in een recessie. Dat zou toch juist aanleiding moeten zijn om de olie en het gas die nu in de stroomopwekking gaat zitten, te verkopen en zelf voortaan gebruik te maken van vrijwel gratis zonne- en windenergie - in plaats van een excuus om niets te doen.

En dan de luchtvervuiling. Vuilnis wordt 's avonds verbrand, zodat een deel van de stad vaak onder de rook ligt. Dat dit schadelijk is beaamt iedereen. En daar houdt het mee op.

Hoe kunnen we de aarde sparen, als er in mijn regio helemaal niets aan wordt gedaan?

De verwachting dat we in het Westen in 2035 zijn overgestapt op elektrische auto's, leest hier als een boek van Jules Verne. Er rijdt nog er hier nog niet één. Erger: hier is nog niet eens ongelode benzine te krijgen.

Hoe kunnen we onze aarde sparen, als er in mijn regio helemaal niets aan wordt gedaan? Na de oorlog met IS moeten grote delen van Irak weer worden opgebouwd. Dat zou een uitgelezen moment kunnen zijn om ook andere noodzakelijke verandering in te voeren. Geen nieuwe generatoren, maar zonnepanelen. Geen vuilnisbelt maar een verwerkingscentrale. De eerste aansluitingen voor elektrische auto's. Watermeters om verspilling tegen de gaan.

Milieulessen en tv-programma's

Helaas: dat beeld is mooi, maar vals. In Irak verdienen mensen tot in de hoogste kringen aan de handel in benzine voor generatoren en auto's. Zij zijn niet gebaat bij veranderingen. Zij zijn niet geïnteresseerd het terugdringen van broeikasgassen. Zij zien alleen dollartekens. Dus tenzij de wereldgemeenschap een manier ziet om hen in de portemonnee te raken – met boetes en embargo's wellicht – zullen anderen de vervuiling uit Irak moeten compenseren.

Dat betekent een bos aanplanten omdat Irak niet milieubewust wil worden. Misschien kan dat dan wel het 'Red-ons-milieubos' worden genoemd en in Irak worden geplant. Maar dan wel als onderdeel van een pakket met milieulessen op school, voorlichting voor politici en een wekelijks tv-programma over de gevolgen van de opwarming van de aarde en de verantwoordelijkheid van ons allen om die te bestrijden.

Het alternatief is dat we accepteren dat een deel van de wereld steeds verder afdrijft van onze milieuverdragen en -voornemens. En daar betalen we uiteindelijk allemaal de prijs voor.